

„TRENING CZYNI MISTRZA”

Szanowni Rodzice, Uczniowie.

Jest to trudny czas dla nas wszystkich, jesteśmy zmuszeni do pozostania w domu, i w innych niż do tej pory warunkach pracować i uczyć się. Mając na uwadze dużą ilość dzieci zgłaszanych do Poradni przez rodziców i nauczycieli w związku z trudnościami w poprawnej pisowni, chciałabym zachęcić Państwa do rozpoczęcia lub kontynuowania ze swoim dzieckiem systematycznej pracy nad ortografią. Wielu rodziców niepokoi fakt obserwowanych u swoich dzieci trudności w poprawnej pisowni. Część uczniów ma już zdiagnozowane specyficzne trudności w uczeniu się. Trzeba jednak pamiętać, że uzyskanie opinii potwierdzającej dysleksję nie zwalnia dziecka z pracy nad ortografią, oznacza konieczność kontynuacji podjętych działań. W przeciwnym przypadku trudności będą się pogłębiały i ograniczały odnoszenie sukcesów w nauce. Dlatego też w tym przypadku ważna jest rola rodziców: zrozumienie problemu dziecka, dostrzeganie mocnych stron, motywowanie do systematycznego wysiłku, nadzorowanie pracy samokształceniowej, nauczenie korzystania ze słownika ortograficznego, odpytywanie podstawowych zasad ortografii. W księgarniach można zakupić już wiele pozycji przeznaczonych do ćwiczeń usprawniających umiejętność poprawnego pisania, rekomendowanych przez Polskie Towarzystwo Dyslektyczne, np. „Ortografitti” czy „Ćwiczenia w terapii dysleksji i dysortografii dla uczniów klas IV- VI” E. Suwalskiej, które pomagają doskonalić praktyczne umiejętności i znajomość zasad ortografii. Część dzieci takie ćwiczenia już posiada, więc może systematycznie wykonywać kolejne zadania. Natomiast, jeżeli nie ma w domu takich pomocy warto rozpocząć pracę stosując jedno z najprostszych i najłatwiejszych rodzajów ćwiczeń: przepisywania i pisania z pamięci.

Przepisywanie wymaga dużej koncentracji uwagi ze strony dziecka, aby nie popełniało błędów w czasie tej czynności. Przepisywanie powoduje utrwalanie poprawnego obrazu wyrazów w pamięci wzrokowej i motorycznej. Ważne jest, aby dzieci podczas przepisywania sprawdzały swój zapis, często kontrolując go ze wzorem.

Formą pośrednią między przepisywaniem a pisaniem ze słuchu jest ćwiczenie w **pisaniu z pamięci** – ten rodzaj ćwiczenia angażuje pamięć mechaniczną, która odgrywa ogromną rolę w nauczaniu pisowni. Wyobrażenia wzrokowe, słuchowe i ruchowe, które powstają w trakcie pisania z pamięci korzystnie wpływają na rozwijanie spostrzegawczości, uwagi i świadomości ortograficznej.

Pracując nad ortografią dziecko powinno uczyć się stopniowo kolejnych reguł pisowni (jeżeli ich nie zna), ciągle je powtarzając i utrwalając. Zaleca się, aby założyć zeszyt do ćwiczeń ortograficznych. Trening należy prowadzić systematycznie, najlepiej codziennie – umieszczając z boku datę. Cały tekst pisany w danym dniu to 2 - 3 zdania. Gotowe teksty z książek, zbiorów dyktand dzielimy po prostu na krótkie fragmenty. Dziecko codziennie przynajmniej 10 - 15 min powinno poświęcić na naukę i doskonalenie ortografii.

Zasady pisania z pamięci:

1. Dziecko czyta pierwsze zdanie przeznaczone do zapisu, zapamiętuje go głośno powtarzając, stara się również zapamiętać pisownię wyrazów w nim występujących.
2. Zakrywa to zdanie i pisze je w zeszycie z pamięci.
3. Podobnie postępuje z drugim i ewentualnie trzecim zdaniem.
4. Dziecko samodzielnie sprawdza poprawność napisanych zdań, porównując je ze wzorem (tekstem z książki, z której czytało zdania do zapisu).
5. Błędnie zapisane litery przekreśla i nad nimi zapisuje poprawną literę.
6. Poniżej dokonuje poprawy błędnie napisanych wyrazów np. układając z tym wyrazem zdanie.

Poniżej pozwolę sobie jeszcze przytoczyć opracowane przez prof. dr hab. Martę Bogdanowicz „Dyktando w 10 punktach – z komentarzem ortograficznym”:

1. Umów się z dzieckiem, że codziennie będziecie robić dyktando obejmujące 3 zdania. Wymyślcie wspólnie nagrodę po każdym tygodniu pracy.
2. Zaznacz w książce dziecka 3 zdania i przeczytaj na głos pierwsze zdanie.
3. Dziecko powtarza zdanie i omawia pisownię każdego wyrazu (podaje zasady pisowni).
4. Dziecko zapisuje zdanie (podobnie postępuje z następnymi zdaniami).
5. Dziecko samodzielnie sprawdza cały napisany tekst.
6. Dorosły sprawdza tekst. Jeżeli znajdzie błędy, podaje ich liczbę.
7. Dziecko ponownie sprawdza tekst z pomocą słownika ortograficznego.
8. Dorosły sprawdza poprawiony tekst. Jeżeli nadal są błędy, wskazuje tekst, z którego dyktował zdania.
9. Dziecko porównuje napisany tekst ze wzorem i ostatecznie poprawia błędy.
10. Dziecko opracowuje błędnie napisane wyrazy (np. podaje zasady pisowni, wyrazy pokrewne, odmienia wyraz przez przypadki, wymienia na inne formy).

Uwagi: podstawowym założeniem stosowania techniki dyktanda z komentarzem ortograficznym jest przeświadczenie o możliwości utrwalenia zasad pisowni i wytworzenia pełnej świadomości ortograficznej przez przekształcenie się nawyku „głośnego myślenia” – omawiania zasad pisowni – w nawyk cichego przypominania ich sobie podczas pisania. Kolejnym zadaniem ćwiczenia jest wytworzenie nawyku dokładnego sprawdzania i poprawiania każdej pracy pisemnej. Dziecko ma prawo do popełnienia błędu, ale nie ma prawa pozostawić go bez poprawienia. Warunkiem uzyskania tych efektów jest wykonywanie omawianego ćwiczenia krótko, lecz systematycznie oraz zawarcie umowy z dzieckiem co do czasu pracy (codziennie), liczby dyktowanych zdań (zawsze tej samej) oraz nagrody (po każdym tygodniu ćwiczeń). W ten sposób dziecko nie będzie usiłowało tych spraw stale z nami negocjować.

Pisanie dyktanda w dziesięciu punktach:

- utrwała znajomość zasad ortografii,
- wytwarza nawyk stałego przywoływania zasad ortografii podczas pisania,
- kształtuje nawyk stałego sprawdzania napisanego tekstu, a tym samym odpowiedzialności za napisany tekst.

Mam nadzieję, że mimo wielu dodatkowych obowiązków, niepokoju, którego wszyscy doświadczamy znajdą Państwo i Wasze dzieci czas na systematyczny, krótki trening ortograficzny. Okazjonalne ćwiczenia, raz na jakiś czas, przed zapowiedzianym dyktandem w szkole, w wielu przypadkach nie przynoszą długotrwałych efektów. Rezultaty wymagają czasu, systematyczności i zaangażowania, ale być może w niedalekiej przyszłości Państwa dziecko zostanie „mistrzem ortografii”.

Należy pamiętać, że wszelka praca nad pokonywaniem trudności w pisaniu to dokument pracy dziecka. W związku z tym należy te ćwiczenia gromadzić, zachować, jako dokument pracy i ewentualnie, w przypadku wizyty w poradni okazać je.

Opracowała:
Bogusława Górecka